

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita B. Francisci Xaverii

Torsellini, Orazio

Coloniae Agrippinae, 1610

XII. Nauigaturus in Indiam ab Rege Pontificium diploma legationis accipit,
viaticum recusat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42323

incussisse pectori, quantum dissimulare
nequiuert: sed quoniam diuinam vo-
luntatem, Ignatij, Regis, Pontificis con-
sensus satis declararet; haud ægrè cuius
causa eam suscepisset prouinciam, eius-
dem imperio depositurū. Quocirca fore
vtiq; se in Regis potestate, lætum Semi-
nario instituendo aliquid se quoque ope-
ræ Indis nauaturum, cum, quos ipse non
posset, per alumnos disciplina excoleret
sua. Ita ab Rege digressi, ad suum vter-
que munus vertere curam.

CAPVT XII.

*Nauigaturus in Indiam, ab Rege Pon-
tificium diploma legationis accipit,
viaticum recusat.*

FRANCISCVS igitur suam expeditio-
nem tam euidentibus mortaliū Dei-
que iudicijs comprobata, nō commea-
tu rebusque opportunis, sed appositis
commētationibus & salubribus consilijs
instruere cœpit. Nolebat scilicet nouus
ac rudis, sed meditato paratusq; ad tan-
tæ prouinciæ molem accedere; & per o-
tium cogitare, quæ deinde vsui forent, ne
agendi tempus in cogitando consume-
ret. Vbi adsunt Indicæ profectiois dies,
Rex, Francisco ad se vocato, in hunc ma-
ximè

Regis O-
ratio.

ximè modum locutus dicitur: Paratæ
 sunt naues, Franciscæ Xaueri; tempus in-
 stat tibi adeò expetitur transmittendi in
 » Indiam. Ego verò adhuc satis multa ma-
 » gnaque habeo documenta vel virtutis
 » vel prudentiæ tuæ: vt nostram tibi horta-
 » tionem superuacaneam esse credam, ex
 » præteritis futura coniectans. Cæterum
 » ne nostro videamur defuisse officio, cur-
 » rentem, vt dicitur, incitabimus. Primum
 » igitur Ethnicas gentes nostro Imperio
 » additas, Ecclesiæ addendas tibi commit-
 » to, ne latius imperium meum, quàm Dei
 » Religio proferatur. Deinde Lusitanos
 » homines illis in locis versantes, pro mea
 » in eos paterna caritate, tuæ sic trado
 » commendoque fidei, vt cupiam te no-
 » stræ beneuolentiæ vicarium succedere.
 » Non ignoras profectò Regibus ad re-
 » gnorum administrationem multis & ma-
 » nibus & oculis opus esse. Quocirca te e-
 » go oro quæsoque per illum ipsum De-
 » um, qui tibi huius expeditionis dux est
 » & comes, vt præsidia nostræ ditionis
 » (quod tuo commodo fiat) obeas lustres-
 » que sedulò, nosque de omnibus rebus ad
 » religionem spectantibus subinde facias
 » certiores. Ita demum impedimentis, si
 » qua sunt, celeriter sublatis, Christiana
 » religio tuo consilio atque operâ, nostra
 ope

ope ac præsidio, Indiam Orientemque
 percurreret. Me quidem prius regnum de-
 feret, quàm studium augendæ religionis.
 Hanc omnibus opibus, hanc omnibus
 nervis propagare certum est. Tuæ sunt
 partes, nec susceptæ causæ, nec nostro
 studio deesse. Quicquid diuinus cultus,
 quicquid res Christiana opis subsidiique
 desiderare videbitur, fidenter postula: fiet
 quod postulaueris; & ego sumptum pro
 religione reponam in lucro. Quare age
 Francisce; & quoniam haud dubio diui-
 ni numinis instinctu ductuque ad diffi-
 cillimam ex omnibus prouinciam ten-
 dis, gere animos quos huc attulisti: &
 qua virtute emines in Lusitania, hanc
 fer tecum in Indiam. Inde Rex, prolato
 Pontificis diplomate, adiecit: Atque vt
 intelligas maximam tibi rerum gerenda-
 rum potestatem non à me solùm, sed et-
 iam à Christi Vicario permitti darique;
 en tibi Pontificium diploma, quo Apo-
 stolicus Legatus in India constitueris, si-
 mul testimoniũ potestatis, & incitamen-
 tum industriæ. Tum Xauerius, qui dudũ
 ad laudes suas erubuerat, diplomate non
 verecundiùs quàm reuerentiùs accepto,
 Si quàm bene te, Rex optime, existima-
 re de me video, inquit, tam verè existi-
 mare sentirem, sanè talis & Regis &

*Resposum
 Xauerij.*

» viri iudicio admodum lætus, Deo bono-
 » rum omnium largitori gratularer. Sed
 » nimirum eximia tua probitas fallitur o-
 » pinione virtutis alienæ. Ego meæ tenui-
 » tatis ac nequitię conscius, non insaniam,
 » si de me plus alijs ipse credam, quàm mi-
 » hi? Profectò homuncioni nequam ac
 » prorsus nihili (veritatis hæc verba sunt,
 » non submissionis) vel abs te, vel à Ponti-
 » fice longè plus oneris imponitur, quàm
 » mea imbecillitas ferre queat: malo tamè
 » oneris magnitudine opprimi, quàm quod
 » Dei nutu imponatur, ab infirmitate ani-
 » mi aut nunc detrectare, aut vnquam de-
 » ponere. Nimirum Deus vires addit cum
 » onere, & facultatem cum potestate lar-
 » gitur. Quocirca cœlesti subnixus ope, in
 » omni vita efficere nitar, vt omnes intel-
 » ligant, meminisse me, quam personam à
 » Deo, à Pontifice, ab Rege Lusitaniæ im-
 » positam hac mea sustineam tenuitate: o-
 » mnibusque in dictis ac factis citiùs me
 » deficiet vita, quàm fides. Hæc elocutum
 » Rex familiariter admonet, videret etiam
 » atque etiam ecquid vel in Lusitania vel
 » in India desideraret: imperasse se vtrobi-
 » que magistratibus, vt ei, quæcunque
 » vellet, impigrè curarent. & simul regias
 » ei literas tradit, non commendationis
 » magis plenas, quàm auctoritatis. Fran-
 » ciscus

ciscus, actis Regi gratijs, manumque eius de more osculatus, domum reuertitur, vt, amicis valere iussis, conscenderet nauim. Nec Regis dicta factis benigniora fuerunt. Magistratibus procuratoribusque regijs mandauit sanè diligenter, vt Francisco eiusque socijs tum in Lusitania, tum in India suppeditarent quæcunque, vel ad ipsorum vitam tuendam, vel ad Dei cultum augendum, opus forent.

Itaque Xauerius cæteri que è Societate *Xauerius*
 I E S V, regijs deinceps facultatibus opi- *Et cæteri*
 busque in India, Malaca, Moluco, Iapo- *è Societa-*
 nia, vitam atque itinera sustentantes, lon- *te IESV,*
 gè lateque Christi cultum protulère. Cæ- *Regis Lu-*
 terum etsi omnia benignè suppeterent *sitani libe-*
 eis, modestia tamè cum regia munificen- *ralitate,*
 tia certabāt: vt ne quid vltra vsum neces- *sustinetur*
 sarium fumerent, de aliena benignitate, *in India.*
 vt perennis foret, parcè hauriendum rati.

Quocirca in suis commodis curandis, cū
 vbiq; semper, tum verò sub profectio-
 nem Indicam, ærario pepercerunt. Igitur *Paupertatis studiū*
 Xauerium à paupertatis amore magis *in itinere.*
 quàm ab verecūdia nihil omnino postu-
 lantem. Magistratus ipsi vltro, in gratiam
 Regis, adeunt: demonstrant sibi ab Re-
 ge magnoperè imperatum, vt ei, qua-
 cunque requirat ad iter, munificè præ-
 beant. Rogant quamprimùm indicē edat

D carum

earum rerum quas desideret, vt curari possint in tempore. At Franciscus magnam habere se quidem gratiam respondit, & regiae liberalitati, & ipsorum diligentiae; caeterum nihil requirere, nihil desiderare omnino. Id cum fecissent sapius Magistratus, idemque à Francisco responsum semper tulissent, precibus urgere, acriusque instare, vt aliquid saltem acciperet. Ad vltimum Xauius, urgendi modum nullum facientibus (ne obstinatio praebere speciem pertinaciae) ita morem eis gessit, vt suum ipse teneret institutum. Centonem seu vulgarem lacernam postulauit, ad arcenda summa hyemis frigora, quae circa Bonae Spei promontorium nauigantibus subeunda sciebat esse, paucosque libellos magno sibi vsui in India futuros. Neque vlla eum preces flectere potuerunt, vt quicquam praeterea dari sibi pateretur. Itaque Comes Castanerus, Indicae classi instruendae Praepositus, Franciscum in Praetoria nauis Regis iussu locatum, & viatici securum, eius vicem sollicitus, ipse conuenit; ei que ostendit Regis puerum, eiusdem missu, ad se venisse cum mandatis, vt illi res ad profectioem opportunas abunde subministraret. Tum Franciscus, At ego oro te quasoque vehementer, inquit,

quit, ne quicquam cuiquam mea causa tribuatur. Nihilò secius Comes instare, vt saltem secum duceret seruum necessarijs in rebus ministraturum. Tum Franciscus: Mihi verò, inquit, harum manuum vsus dum erit, alio haud erit opus ministro. Quo Xauerij responso idem Comes, deinde rem alijs referens, affirmabat se obmutuisse: & simul singularem eius abstinentiam egregijs ferebat laudibus. Ita Franciscus non alio viatico, quàm Dei fiducia instructus, inito iam vere in Indiam soluit.

CAPVT XIII.

Indiam petens edit exēpla virtutis suæ.

OLIM stante Imperio Romano, & Christiana religione in Asia vigente (Asia enim regio India est) duo fermè *Itinera in Indiam.* itinera trita erant in Indiam, vnum per Syriam Euphrate flumine, ac Tigri, sinuque Persico; alterum per Ægyptum, Arabico sinu, & mari Erythræo. Sed iam his regionibus Saracenorum armis ac superstitione occupatis, non perinde tutus ac breuis Europæis Christianis aditus est per infesta hostib⁹ loca. Quocirca Lusitani homines Africæ oram, quæ Atlantico Oceano alluitur, legentes, Africa,

D 2 quàm